

Emri i Lëndës : Hyrje në Përkthim

Kodi	Tipi	Semestri	Leksione (orë/javë)	Seminare (orë/javë)	Lab (orë/javë)	Kredite	ECTS
ELL 341	A	Vjeshtë	4.00	0.00	0.00	4.00	5.00

Lektori	Neliada Memushaj, Msc
Asistenti	
Gjuha e kursit	Anglisht
Niveli i lëndës	Bachelor
Përshkrimi	Ky kurs e trajton artin dhe shkencën e përkthimit nga një këndvështrim i dyfishtë i teorisë dhe praktikës, duke u përqëndruar gjithashtu në etikën e fushës. Kursi do të studiojë historinë e përkthimit, duke u përqëndruar në qasje të ndryshme teorike dhe llojet e përkthimit që ndikojnë në këndvështrimin dhe zgjedhjet e përkthyesve ndërsa merren me një lloj të caktuar teksti.
Objektivat	Objektivat e këtij kursi përfshijnë: - Pajisjen e studentëve me formim teorik mbi përkthimin dhe aftësitë bazë dhe strategjitë efektive për të përkthyer lloje të ndryshme tekstesh. - Të ndihmojë studentët në zhvillimin e vetëdijes për një sërë strategjish dhe teknikash të përdorura për të përkthyer. - Të ndihmojë studentët të kuptojnë një sërë çështjesh strukturore dhe ndikimin e tyre në kuptim. - Të mundësojë studentët të njohin teoritë e përkthimit dhe zhvillimet e rëndësishme në studimet e përkthimit - Të përdorin në mënyrë efektive mjetet dhe burimet e përkthimit; të analizojnë tekstet, strukturat dhe kontekstet për të identifikuar strategjitë e përshtatshme të përkthimit
Konceptet Kryesore	Strategjitë përfshirëse dhe të pjesshme të përkthimit; teknikat e përkthimit Besnikëria & transparenca; Barasvlera, Funkcionaliteti, Qëllimi; barasvlera formale dhe dinamike afrimi dhe huajizimi; Manipulimi dhe Patronazhi; ndryshimet në përkthim; përkthim kulturor relia përkthim dhe redaktim dhe përkthim dhe rikrijim

Programi i Lëndës

Java	Tema
1	Hyrje në kurs. Studentët do të njihen me planprogramin, vlerësimin e lëndëve dhe politikat e klasës.
2	Përkufizojmë Përkthimin. Ky sesion i njeh studentët me përkufizime të ndryshme të përkthimit, mënyrat e tij dhe rolin e tij në komunikim. Ne do të diskutojmë klasifikimin e përkthimit nga Jakobson në forma brendagjuhësore, ndër-gjuhësore dhe ndërsemiotike. Duke e kuptuar përkthimin edhe si proces edhe si produkt, studentët do të fillojnë të kontekstualizojnë konceptin brenda studimeve më të gjera gjuhësore. Referenca: Exploring Translation Theories (2023), pp. 1-9. Translation: An Advanced Resource Book (2004), pp. 3-5.
3	Përkthim fjalë për fjalë dhe i lirë. Studentët diskutojnë mbi debatin e vjetër midis strategjive të përkthimit fjalë për fjalë dhe të lirë. Duke përdorur shembuj nga figura historike si Ciceroni dhe Shën Jeronimi, ne do të shqyrtojmë se si përkthyesit balancojnë formën dhe përmbajtjen në situata të ndryshme përkthimi. Studentët do të diskutojë gjithashtu strategjitë kryesore të përkthimit, të tilla si përshtatja, modulimi dhe transpozimi, siç përshkruhet në të dy tekstet referuese. Studentët do të fitojnë njohuri mbi procesin dinamik të vendimmarrjes së përkthyesve dhe ndikimin e konteksteve kulturore dhe tekstuale. Referenca: Exploring Translation Theories (2023), pp. 28-51. Translation: An Advanced Resource Book (2004) pp. 10-12.

4	Barasvlera në Përkthim. Kjo javë fokusohet në konceptin e barasvlerës në përkthim, një temë qendrore por e diskutueshme në teorinë e përkthimit. Ne do të shqyrtojmë teoritë dinamike dhe formale të barasvlerës së Nidës dhe se si ato kanë formësuar praktikën e përkthimit. Studentët do të angazhohen me kritikën e konceptit, duke mësuar sesi teoricienët modernë sfidojnë realizueshmërinë e arritjes së barasvlerës strikte midis teksteve burimore dhe atyre të synuara. Nëpërmjet diskutimeve dhe analizave, ne do të kuptojmë se si shfaqet barasvlera në kontekste të ndryshme përkthimi. Referenca: Exploring Translation Theories (2023), pp. 10-27. Translation: An Advanced Resource Book (2004), pp. 40-42.
5	Ndryshimet në përkthim. Studentët prezantohen me ndryshimet në përkthim, një koncept i nisur nga J.C. Catford. Kjo temë mbulon se si ndodhin ndryshimet në kuptim, strukturë dhe gramatikë midis teksteve burimore dhe atyre të synuara. Ne do të diskutojmë ndryshime të mëdha dhe të vogla dhe se si ato ndikojnë në besnikërinë e përgjithshme të përkthimit. Nëpërmjet shembujve të ndryshimeve leksikore, gramatikore dhe pragmatike, studentët do të mësojnë se si t'i identifikojnë dhe analizojnë ato në praktikë. Referenca: Translation: An Advanced Resource Book (2004), pp. 26-30.
6	Pragmatika në Përkthim dhe Detyra Praktike 1: Përkthimi Teknik. Kjo javë i njeht studentët me pragmatikën në përkthim, me fokus përkthimin e teksteve teknike. Ne do të diskutojmë se si kuptimi pragmatik mund të ndryshojë midis llojeve të tekstit dhe se si përkthyesit u qasen teksteve informuese si manualët, raportet ose dokumentet ligjore. Në ndryshim nga përkthimi letrar, përkthimi teknik thekson qartësinë, saktësinë dhe qëndrueshmërinë. Për detyrën e parë praktike, studentët do të kenë për detyrë të përkthejnë një tekst teknik ose të specializuar (rreth 500 fjalë) që përfshin terminologji dhe udhëzime specifike. Qëllimi është të ruhet saktësia duke siguruar që teksti të jetë funksional dhe i kuptueshëm për audiencën e synuar. Studentët do të paraqesin gjithashtu një koment të shkurtër në të cilin ata shpjegojnë se si e kanë menaxhuar terminologjinë, kuptimin pragmatik dhe kufizimet teknike gjatë procesit të përkthimit.
7	Rishikimi. Në javën e 7-të, ne do të bëjmë një hap prapa për të rishikuar dhe konsoliduar temat dhe teoritë thelbësore të diskutuara gjatë pesë javëve të para të kursit. Ky rishikim është thelbësor për të siguruar që studentët të kenë një zotërim të fortë të koncepteve themelore të përkthimit përpara se të kalojnë në fusha më të specializuara.
8	Provim Gjysmëfinal
9	Zgjidhje përkthimi. Kjo javë thellohet në zgjidhjet e përkthimit, duke u fokusuar në mënyrën se si përkthyesit zgjidhin problemet e hasura gjatë procesit të përkthimit. Nëntemat përfshijnë llojet e përkthimit dhe mënyrën se si mund të përdoren strategji të ndryshme në varësi të qëllimit të përkthimit. Roli i krijimtarisë në gjetjen e zgjidhjeve për konceptet në dukje të papërkthyeshme do të theksohet gjithashtu. Studentët do të analizojnë shembuj specifike se si përkthyesit trajtojnë sfidat e vështira të përkthimit në çifte të ndryshme gjuhësore. Referenca: Exploring Translation Theories (2023), pp. 28-51.
10	Agjentët e fuqisë në përkthim. Kjo javë i prezanton studentët me rolin e dinamikës së fuqisë në përkthim. Përkthimi nuk është vetëm një veprimtari gjuhësore, por edhe një veprimtari kulturore dhe ideologjike. Ne do të diskutojmë se si forcat politike dhe sociale ndikojnë në vendimet e përkthimit dhe se si përkthyesit veprojnë si agjentë të pushtetit duke formësuar ose riformuluar tekstet. Shembuj nga kontekstet historike dhe bashkëkohore do të analizohen për të ilustruar implikimet ideologjike të përkthimit. Referenca: Translation: An Advanced Resource Book (2004), pp. 93-97.
11	Përkthim kulturor. Fokusi i kësaj jave është te Përkthimi Kulturor dhe sfidat e përkthimit të koncepteve specifike kulturore. Nëntemat përfshijnë rolin e përkthyesit si ndërmjetës kulturor, ekuilibrin midis strategjive të huazimit dhe zbutjes, dhe se si përkthimi mund të formësojë perceptimet kulturore. Studentët do të diskutojnë shembuj të përkthimeve të vështira kulturore, të tilla si përkthimi i humorit, idiomave dhe traditave, dhe se si këto sfida ndryshojnë në kultura dhe gjuhë të ndryshme. Referenca: Exploring Translation Theories (2023), pp. 187-213.
12	Automatizimi dhe Përkthimi Automatik. Këtë javë, studentët do të hetojnë rolin e Automatizimit dhe Përkthimit Automatik në praktikën bashkëkohore. Kjo përfshin një përmbledhje historike të këtij përkthimi, përparimet e NMT) dhe se si automatizimi ndikon në saktësinë dhe efikasitetin e përkthimit. Nëntemat do të përfshijnë kufijtë e përkthimit automatik, proceset pas redaktimit dhe implikimet etike të mbështetjes në sisteme të automatizuara për përkthime komplekse. Ne do të eksplorojmë gjithashtu rolin e kujtimeve të përkthimit dhe mjeteve CAT në rritjen e produktivitetit për përkthyesit njerëzorë. Referenca: Exploring Translation Theories (2023), pp. 156-186.

13	Përkthimi në epokën e teknologjisë së informacionit. Në javën e fundit, ne shikojmë ndikimin e teknologjisë së informacionit në praktikat e përkthimit, veçanërisht në kontekstin e globalizimit. Temat do të përfshijnë lokalizimin, përshtatjen e përmbajtjes dixhitale për audiencën globale dhe rolin e teknologjisë në formësimin e praktikave të përkthimit. Ne do të diskutojmë të ardhmen e përkthimit pasi ai po ndërthuret gjithnjë e më shumë me median dixhitale dhe do të eksplorojmë tendencat në zhvillim në këtë fushë. Reference: Translation: An Advanced Resource Book (2004), pp. 112-115.
14	Normat e përkthimit dhe detyra praktike 2: Përkthimi letrar. Studentëve do t'u jepet detyra e dytë praktike: përkthimi i një teksti të shkurtër letrar (rreth 500 fjalë). Teksti do të përmbajë referenca kulturore, shprehje idiomatike dhe veçori stilistike që kërkojnë trajtim të kujdesshëm. Në këtë detyrë, studentët do të pritët të zbatojnë të kuptuarit e tyre të normave të përkthimit dhe të eksplorojnë ekuilibrin midis besnikërisë ndaj tekstit burimor dhe përshtatjes për audiencën e synuar. Fushat kryesore në të cilat duhet fokusuar përfshijnë trajtimin e gjuhës idiomatike, ruajtjen e stilit të autorit dhe marrjen parasysh të pritshmërive të kulturës së synuar. Detyra do të shoqërohet me një koment të shkurtër reflektues që shpjegon zgjedhjet e tyre të përkthimit në lidhje me normat e diskutuara në klasë.
15	Rishikimi. Në javën e fundit të kursit, ne do të fokusohemi në rishikimin dhe sintetizimin e teorive dhe praktikave kryesore të përkthimit të diskutuara gjatë gjithë semestrit. Ky sesion shërben si një përmbledhje e koncepteve kryesore, duke përfshirë ekuivalencën, normat e përkthimit, përshtatjen kulturore dhe përkthimin pragmatik, me një theks të veçantë sesi këto teori zbatohen si në detyrat e përkthimit letrar ashtu edhe në atë teknik. Studentët do të reflektojnë mbi detyrat e tyre të përkthimit dhe do të përfshihen në një diskutim kritik rreth sfidave që ata hasën në balancimin e teorisë me zbatimin praktik. Ne do të shqyrtojmë gjithashtu se si përparimet në teknologji, të tilla si përkthimi me makinë dhe lokalizimi, ndikojnë në fushën e përkthimit dhe çfarë implikimesh kanë këto zhvillime për praktikën e ardhshme të përkthimit. Deri në fund të javës, studentët duhet të kenë një kuptim gjithëpërfshirës se si teoritë e ndryshme të përkthimit ofrojnë lente të ndryshme përmes të cilave mund të shikojnë dhe zgjidhin problemet e përkthimit.
16	Provim Final
Parakushtet	Studenti duhet të frekuentojë lëndën në masën minimale prej 75%.
Literatura	<ul style="list-style-type: none"> • Pym, A. (2023). Exploring translation theories. (3rd ed.). London & New York: Routledge • Hatim, B. A., & Munday, J. (2004). Translation: An advanced resource book. London & New York: Routledge
Referenca të tjera	<ul style="list-style-type: none"> • Baker, M. (2018). In other words: A Coursebook on Translation (3rd ed.). London & New York: Routledge • Munday, J. (2016). Introducing translation studies: Theories and applications (4th ed.). London & New York: Routledge. • Munday, J. (2022). Introducing Translation Studies: Theories and Applications (5th ed.). Routledge. • Bassnett, S. (2013). Translation Studies (4th ed.). Routledge.
Rezultatet e Lëndës dhe Kompetencat	
1	Njohja e zhvillimit të përkthimit si disiplinë dhe fazat e zhvillimit deri me sot
2	Njohja e teorive, strategjive të ndryshme, shkollave dhe llojeve të përkthimit
3	Kultivimi i aftësive për të identifikuar metodat dhe teknikat e përdorura për të përkthyer një tekst të caktuar
4	Kultivimi i aftësisë së studentëve për të gjykuar vlerën estetike dhe etike të teksteve të përkthyer
5	Vlerësimi i përdorimit shprehës të gjuhës si një veprimtari themelore dhe mbështetëse e njeriut

Mënyra e Vlerësimit të Lëndës			
Notat e Ndërmjetme	Sasia	Përqindja	
Gjysmë finale	1	25	
Kuize	0	0	
Projekte	2	40	
Projekte semestrare	0	0	
Punë laborator	0	0	
Pjesëmarrja në mësim	0	0	
Kontributi i notave të ndërmjetme mbi vlerësimin final		65	
Kontributi i provimit final mbi vlerësimin final		35	
Total		100	
Ngarkesa ECTS (Në Bazë të Ngarkesës së Studentit)			
Aktivitetet	Sasia	Kohëzgjatja (orë)	Ngarkesa Totale (orë)
Kohëzgjatja e kursit (Duke përfshirë edhe javën e provimeve : 16x Orët totale të kursit)	16	4	64
Orët e studimit jashtë klase (Parapërgatitje, Praktika etj)	14	2	28
Detyra	2	8	16
Gjysmë finale	1	4	4
Provimi final	1	8	8
Të tjera	1	5	5
Ngarkesa totale e orëve			125
Ngarkesa totale e orëve / 25 (orë)			5.00
ECTS			5.00